

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1908

Andra Kammaren.

N:o 38.

Tisdagen den 31 mars.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 24 innevarande mars.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarbetyg:

Att riksdagsman O. Emthén som lider af influensa, för närvarande är till arbete oförmögen, intygas.

Stockholm den 30 mars 1908.

Edv. Laurent,
legitimerad läkare.

§ 3.

Herr statsrådet m. m. grefve *H. E. G. Hamilton* aflämnade Kungl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

med förslag till ändring i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning af brännvin; och

med förslag till förordning angående restitution af erlagd sockerskatt eller befrielse från sådan skatt för socker, som användts vid tillverkning af exportvaror.

Dessa propositioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 4.

Ordet lämnades härefter på begäran till chefen för civildepartementet, herr statsrådet grefve *Hamilton*, som yttrade: *Swär å interpellation.*

Herr talman, mina herrar! Med kammarens tillstånd har herr *Christiernson* till mig framställt följande spörsmål:

Andra Kammarens Prot. 1908. N:o 38.

Svar å in-
terpellation.
(Forts.)

»1:o) Är det herr statsrådet bekant, om extra personal vid statens järnvägar förmenats befordran till ordinarie tjänst på grund af frikallelse från vapentjänst? och i så fall

2:o) Hvilka åtgärder äro att förvänta, antingen för att upphäfva möjliga stadganden under hand om vapenduglighet som villkor för vinnande af ordinarie tjänst vid statens järnvägar eller för att hindra antagandet af extra personal, som förklarats vapenoduglig.»

Jag skall nu be att i anledning af dessa frågor få yttra några ord.

Såväl i den ursprungliga instruktionen för järnvägsstyrelsen af 1869 som i instruktionerna af 1875 och 1897 förekommer liksom i nu gällande instruktion af den 31 december 1907 den bestämmelsen, att för att antagas till ordinarie befattning erfordras att med behörigt läkarbetyg styrka sig vara fri från sjuklighet, svaghet eller kroppslyste, som kan anses menligt inverka på tjänsteutföringen.

Af det anförande, med hvilket interpellanten motiverade sina frågor, framgick, att han ansåg sig hafva anledning antaga, att denna bestämmelse tillämpades så, att, om någon hade frikallats från värnplikt, detta i och för sig ansågs vara ett hinder för hans antagande i ordinarie tjänst.

Då detta förhållande var mig alldeles obekant, anmodade jag järnvägsstyrelsen att till mig inkomma med utredning i anledning af hvad interpellanten anförde. En sådan utredning har också till mig inkommit. Järnvägsstyrelsen redogör där till en början för hvad de olika distriktsförvaltningarna hafva anförde om saken. Af dessa distriktsförvaltningarnas redogörelser synes framgå, att den omständigheten, att en person frikallas från vapentjänst, icke i och för sig anses utgöra något hinder för hans befordran till ordinarie tjänst, men att däremot denna omständighet så till vida tages i betraktande, att densamma anses vara ett observandum, så att man måste särskildt undersöka det lyte eller den svaghet, för hvilket han blifvit kasserad såsom värnpliktig, för att tillse, om han det oaktadt kan antagas i statens järnvägars tjänst.

Distriktsförvaltningarna i I, II, IV och V distrikten hafva härutinnan yttrat sig i det närmaste öfverensstämmande, och jag skall icke upptaga tiden med hvad de därvid anförde. Däremot ber jag att få uppläsa redogörelsen för hvad som har förekommit inom III distriktet. Härom säger järnvägsstyrelsen följande:

»Distriktsförvaltningen vid III distriktet meddelar, att vid antagandet af personal ansetts lämpligt att följa den med statens järnvägars fördel förenliga grundsatsen, att endast fullt friska personer borde anställas i statens järnvägars tjänst. De, som befriats från värnpliktens fullgörande, hade ju alltid något kroppsligt fel, såsom svag kroppbyggnad, insjunket bröst, bräck, plattfot eller dylikt, och hade distriktsförvaltningen funnit det både oriktigt och olämpligt att för den särdeles ansträngande järnvägstjänsten, som i de flesta

fall vore fullt ut lika, om ej mera kräfvande än militärtjänsten, anställa dylika, så länge fullt friska stode till buds, hvilket hittills alltid varit fallet. Vederbörande järnvägsläkares utlåtande införades alltid och lades till grund för hvarje pröfning af vederbörandes duglighet för järnvägstjänst. Såvidt möjligt vore, gäfves numera företräde åt dem, som fullgjort sin värnplikt eller varit i militärtjänst, och detta på den grund, att det visat sig särdeles svårt att på ett tillfredsställande sätt uppehålla tjänstgöringen under de tider, då en stor del af personalen varit frånvarande för fullgörande af sin värnplikt.

Svar å Interpellation.
(Forts.)

Af föreståndaren för trafikafdelningen vid distriktet vore under år 1902, för denna afdelnings vidkommande, i och för uppnående af likformighet vid ingifvande af förslag till ordinarie anställning bestämdt, att sådant förslag icke finge afgifvas för andra bland den extra personalen än dem, som fullgjort sin värnplikt; skulle beträffande tjänstemän vid något särskildt tillfälle särskilda orsaker synas böra påkalla ett undantag härifrån, skulle dessa orsaker utförligt omnämnas vid förslaget afgifvande, men rörande betjäningen syntes dylika undantag icke böra få förekomma.

Hvad ofvan sagts iakttoges redan vid första antagandet i extra tjänst, hvadan något kasserades vid befordran till ordinarie befattning ej behöft ifrågakomma.

Afven vid första anställandet i extra ordinarie tjänst af personal ägnades mycken omsorg åt valet af dem, som skulle nyantagas. Tillgången på sökande vore särdeles god, hvarigenom rikt tillfälle funnes att välja de för tjänsten lämpligaste.»

För egen del anför järnvägsstyrelsen, efter att hafva refererat de olika distriktsförvaltningarnas yttrande, följande:

»Af de inhämtade upplysningarna torde framgå, att, såsom ock ända från trafiktidens början varit afsedt, lämpligheten för järnvägstjänst bör i förevarande afseende vara bestämmande och ej faktorn: vederbörandes duglighet för eller frikallelse från vapentjänst, ehuru gifvetvis denna faktor måste medtagas i beräkningen vid afgörandet af frågan, huruvida sökande af extra ordinarie eller ordinarie tjänst är skickad att utföra de göromål, som skola åt honom anförtros.

Till följd af den mångskiftande art af göromål, som inom järnvägsförvaltningarnas olika grenar förekomma, kan det med fog ifrågasättas, huruvida det är för järnvägsläkaren möjligt att i hvarje fall afgifva tillfyllestgörande upplysning, huruvida sökande är för ifrågakommande befattning lämplig. För en hel del personal, som användes t. ex. i inre expeditionstjänst af olika slag, vid en vagnvåg, som brovakt, som förrädsdräng, vagnputsare m. m., är det ju tämligen likgiltigt, om ett t. o. m. tämligen stort lyte är tillfinnandes — i andra fall åter kan omöjligt något lyte eller någon svaghet tolereras. Men nu är hela järnvägstjänsten så beskaffad, att man icke kan eller får fästa vissa gifna individer för all tid och

Svar å in-
terpellation.
(Forts.)

vid alla tillfällen vid en och samma specialitet. Det måste gifvas rörelsemöjlighet och utbyte samt växelverkan — allra helst som, när åldern för individen tar ut sin rätt, ändring eller ombyte måste förr eller senare ske. Det torde därför ock med fog kunna påstås, att det knappast finnes något samhälleligt arbete — ej ens militärtjänsten i fred undantagen — som fordrar så friska lif och så starka kroppar som järnvägsarbetet.

Det torde därför vara den antagande järnvägsmyndighetens såväl rätt som skyldighet — mången gång äfven ur trafiksäkerhetens synpunkt — att i förekommande fall noga pröfva sökandens lämplighet för järnvägstjänst. Och, såsom ofvan betonats, är ej bestämmande, men väl ofta vägledande, huruvida sökanden förklarats oduglig till militärtjänst, helst numera vid armén ett absolut kasserande ej gärna sker utan grava skäl, sedan s. k. »icke vapenföre» (militärarbetare) i ej ringa omfång godtagas och anställas.

Det kunde nu synas som, om förenämnda, af trafikföreståndaren vid III distriktet under år 1902 meddelade bestämmelsen vore så att förstå, att extra ordinarie befattningshafvares frikallande från värnplikt skulle utesluta hans upptagande i förslag från trafikinspektören till ordinarie tjänst. Men afsikten med bestämmelsen var att uppnå likformighet inom de tre trafiksektionerna vid distriktet, då förut från en sektion föreslogs uppflyttning till ordinarie befattning efter uppnäendet af värnpliktsåldern, från en annan sektion åter stundom före denna tid. Såväl inom berörda som inom öfriga distrikt tillgår emellertid nu så, att personal, som ännu icke hunnit fullständigt fullgöra sin värnplikt, kan befordras till ordinarie, men turen till sådan befordran kommer i regel icke förrän vid sådan ålder, att åtminstone de båda första årens öfningar äro fullgjorda, och då dessa äro de långvarigaste, har det i allmänhet ordnats så, att dessa blifva fullgjorda i extra tjänst, helt visst till fördel för verket. Sällan hinner någon bli i tur till ordinarie före 23 års ålder. Upplysningsvis må ock meddelas, att äfven inom nyssnämnda III distrikts trafikafdelning under senare åren i flera fall inträffat, att frikallande från krigstjänst ej hindrat antagande i ordinarie tjänst vid statens järnvägar såsom exempelvis i ett fall i fråga om en stationskarl, vid saknad af en led i lämfingret, och i ett annat beträffande äfvenledes en stationskarl, då undermålighet till längd och bröstvidd förelåg.

Det har af interpellanten med rätta framhållits, att redan vid första läkarebesiktningen, då vederbörande anställdes i extra tjänst, bör noggrann undersökning företagas. Angelägheten häraf har ock insetts redan under trafiktidens första år här i landet. Så utfärdades redan på 1860 talet i fråga om extra betjante (nuvarande tjänstemän af lägre grad) och är ännu i gällande kraft bestämmelse (intagen år 1907 i statens järnvägars då kodifierade ordersamling och senast såsom tilläggsbestämmelse till den under innevarande år utkomna nya instruktionen) därom, att för inträde i extra tjänst-

göring sökande skall aflämna sundhetsbetyg, styrkande, att han har god kropps-konstitution, friska blodomlopps- och andedräktsorganer samt att han för öfrigt ej är behäftad med smittosam sjukdom eller någon tillfällig åkomma, som kan verka hinderlig för tjänsteutöfning.

Svar å interpellation.
(Forts.)

Och har styrelsen icke ansett det vara ur vägen att genom cirkulärskrifvelse till distriktsförvaltningarna nu ytterligare erinra om nödvändigheten af noggrann undersökning redan vid antagande i extra ordinarie tjänst.»

Häraf framgår sålunda, att järnvägsstyrelsen, med föranledande af den interpellation, som framförts af herr Christiernson, utfärdat en cirkulärskrifvelse, däri styrelsen fäst uppmärksamheten på nödvändigheten att redan vid antagande i extra tjänst noga undersöka vederbörandes duglighet till tjänsten i kroppsligt afseende. Detta är enligt min tanke mycket välbetänt. Jag har emellertid ansett, att det dock icke varit fullt till fyllest, och Kungl. Maj:t har därför på min hemställan den 27 mars innevarande år aflåtit en skrifvelse till järnvägsstyrelsen, i hvilken, med åberopande af det utlåtande, som styrelsen afgifvit till mig i ämnet, yttras följande:

»Med anledning af innehållet i Edert berörda yttrande rörande tillämpning i ett och annat fall af gällande bestämmelse i instruktionen därom, att såsom villkor för erhållande af ordinarie befattning vid statens järnvägar erfordras, bland annat, att med behörigt läkarebetyg hafva styrkt sig vara fri från sjuklighet, svaghet eller kroppslig lyte, som kan anses menligt inverka på tjänsteutöfningen, hafve Vi härmed velat anbefalla Eder att fästa de Eder underlydande distriktsförvaltningars uppmärksamhet därpå, att den omständigheten, att vederbörande icke fullgjort värnplikt, icke i och för sig är att anse såsom hinder för befordran till ordinarie tjänst.»

Härmed har jag lämnat det svar, jag kan gifva på interpellantens fråga.

Härefter anförde

Herr Christiernson: Herr talman, mina herrar! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för civildepartementet få framföra mitt tack för det svar, som han här lämnat, och jag kan säga, att detta svar skall för den del af järnvägsfolket, som icke godkändts till militärtjänst, i någon mån vara tillfredsställande. Det visar sig ju här också, att det egentligen endast är inom ett distrikt, som man så att säga velat vara mera konungsk än Konungen själf genom att till bestämmelserna om antagande i ordinarie tjänst foga några skärpta bestämmelser. Anledningen till att jag framställde min interpellation var just också förhållandena inom detta distrikt, där, jag tror mig kunna säga det, man i vissa afseenden varit så sträng, att det rent af förefallit löjligt. Man har, när det gällt personer, som icke gjort vapentjänst, det vill säga antingen blifvit helt

*Svar å in-
terpellation.
(Forts.)*

kasserade eller också uttagits till militärarbetare, icke godkänt läkarbetyg, utfärdade i vanlig ordning, utan återsändt dessa betyg. Jag vet fall, där man till och med har skickat formulär för läkarbetyg med hemställan, att detta betyg måtte underskrifvas, det vill säga endast för den händelse ett dylikt formulär kunde af läkaren undertecknas, skulle personen i fråga hafva utsikt att vinna ordinarie anställning.

Ett sådant förfarande kan naturligtvis icke i något afseende försvaras. Gifvet är, att järnvägspersonalen måste vara i fysiskt hänseende kompetent. Ur denna synpunkt får ej finnas någon anmärkning mot dem, som vinna ordinarie anställning. Vidare kan det ju hända, att man i det ifrågavarande distriktet också till någon del tänkt på pensionskassan. Men, såsom herr stadsrådet har framhållit, det kan många gånger vara små obetydliga fel, som göra en person oduglig till militärtjänst, ehuru de icke alls lägga hinder i vägen för hans anställning vid järnvägen.

Som syftet med min framställning nu, åtminstone till hufvudsaklig del, är runnet, har jag intet vidare att tillägga.

§ 5.

Föredrogos hvar för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner; och hänvisades därvid till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

angående användande af allmänna besparingar å riksstatens femte hufvudtitel till ändrings- och reparationsarbeten å sjömättingsfartyget Tärnan m. m.; och

angående användande af besparingar å vissa extra ordinarie anslag till anskaffning af krigsfartygsmateriel.

*Remiss af en
proposition.*

Vid föredragning härefter af Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande af byggnader för telegrafverkets behof i Stockholm och Göteborg begärdes ordet af:

Herr Johansson i Möllstorp, som anförde: Herr talman, mina herrar! I denna proposition föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att medgifva, att för telegrafverkets behof må inköpas tomterna n:ris 3, 21, 22 och 25 i kvarteret Jericho i Stockholm för 646,000 kronor och att å nämnda tomter må uppföras en telefonstationsbyggnad för en kostnad ej öfverstigande 914,000 kronor. Då denna summa beträffande tomterna förefaller mig afsevärdt hög, skall jag be att få nämna något angående de transaktioner, som hafva föregått ifrågavarande köp.

De nuvarande ägarna, arkitekterna Dorph och Höögh, förvärfvade dessa tomter den 16 augusti 1907, sedan den föregående ägaren under en längre tid annonserat dem till salu i de större

tidningarna i Stockholm. Jag har i mina händer en tidning för den 20 maj, där en annons lyder salunda:

»Tomter till salu. 4 st. tomter liggande i omedelbar närhet invid hvarandra, centralt belägna å nedre Norrmalm nära Regeringsgatan. Uppgörrelse» o. s. v.

På dessa annonser reflekterade ej telegrafstyrelsen, men tomternas nuvarande ägare förvärfvade dessa för ett pris af 465,036 kr., motsvarande 18 kr. per kvadratfot. Tomternas ytvidd utgör ungefär 25,000 kvadratfot. Ofvannämnde ägare tillträdde fastigheten den 1 oktober och afbetalade då 65,036 kr. Hela den öfriga delen af köpesumman inestår fortfarande mot in-teckning. Efter det, som jag nämnde, dessa tomter öfvergått i andra händer, uppträdde telegrafstyrelsen som spekulant på dem. Preliminärt köp uppgjordes äfven. När det är dateradt, vet jag ej, emellertid är köpesumman, som vi se i Kungl. Maj:ts proposition, 646 000 kr., motsvarande nära 26 kr. per kvadratfot. Prisskillnaden gör ej mindre än 180,964 kr. Nu tyckes det mig, att om telegrafstyrelsen varit så angelägen att köpa dessa tomter, borde den litet tidigare hafva kunnat komma till det resultat, den sedan kom till. Men när så ej varit fallet, måste det väl ej ha varit styrelsen obekant, att köpesumman kort förut varit betydligt lägre. Nu skulle man kunna invända, att det första köpet var afsevärdt billigt, men jag har gjort mig underrättad angående saken af personer, som böra vara hemma på detta område, och de försäkra, att det första priset är fullt så mycket, som dessa tomter kunna vara värda. Emellertid har det betalats nära 181,000 kr. mera, än hvad tomterna kort tid förut kostade. Sådana transaktioner som dessa ha på senare tiden med rätta mycket klandrats, och det skulle vara underligt, om Riksdagen nu ginge att fastställa detta köp utan att närmare pröfva, hur det förhåller sig med saken. Dessa tomter ligga för öfrigt inklämda mellan två smala gator på nedre Norrmalm, den ena Jakobsbergsgatan och den andra Lästmakaregatan. Bägge äro smala och tillåta ej enligt byggnadsordningen, att å dem uppföras så höga hus, som här föreslagits, nämligen femvåningshus.

Möjligen kan det gå för sig, om man indrar tomt- eller gatulinjen eller använder andra metoder, exempelvis med flyglar eller dylikt, men i dessa bägge fall minskas naturligtvis utrymmet, och man kan då ej utnyttja tomterna i hela deras omfång.

Ja, jag anser, som jag förut nämnt, att, innan Riksdagen fattar beslut i denna fråga, utskottet bör närmare ta i skärskådande såväl det egentliga värdet som också läget. Det förefaller mig besynnerligt, om ej i Stockholm skulle finnas någon annan lämplig plats än just denna och till betydligt billigare pris.

Jag har med dessa upplysningar velat lämna en antydan om hur det förhåller sig med denna sak, och anhåller, herr talman, att detta mitt yttrande får åtfölja propositionen till statsutskottet.

Remiss af en
proposition.
(Forts.)

Herr Starbäck: Det är ju på det sättet, att sådana här frågor ganska noga granskas inom statsutskottet, och det skulle kanske vara tillräckligt att öfverlämna frågan åt statsutskottet med det nu gjorda meddelandet. Då jag emellertid är litet initierad i saken, ber jag att få lämna några upplysningar till kammaren.

Förhållandet är i korthet följande. Telegrafstyrelsen, som länge varit betänkt på en tvungen utvidgning af sina lokaler, särskildt telefonlokalerna, hade för detta ändamål inköpt en tomt i kvarteret Aeolus, som angränsar till dess gamla egendom i samma kvarter. Telegrafstyrelsen hade hoppats och trott, att dessa båda tomter tillsammans skulle vara tillräckliga för att där uppföra en såväl telegraf- som telefonstation, hvilken för en afsevärdt lång framtid skulle motsvara behovet af utvidgning. Sedan en undersökning pågått en längre tid, och särskild undersökning gjorts angående dessa gamla hus och särskildt grundens beskaffenhet och förslag uppgjorts af en arkitekt — samme arkitekt, som byggt det hus, i hvilket vi befinna oss — har det befunnits, att, enligt hvad den därvid tillkallade sakkunnige anförde, förslaget vore omöjligt att genomföra. Då företogs, när man kommer underfund med, att frågan hade en mycket stor räckvidd, en utländsk resa af generaldirektören vid telegrafstyrelsen, den sakkunnige byråchefen och arkitekten, för att göra undersökningar och jämförande rekognoseringar på utlandets största och förnämsta telefonstationer. Denna resa afslutades i november månad förlidet år, och först då fick telegrafstyrelsen klart för sig, att det var omöjligt att tänka på att bygga så, som man förut hade hoppats kunna göra, nämligen i kvarteret Aeolus. Då vidtogs först och främst den undersökningen: hvar skall en centraltelefonstation med den storlek och utsträckning, som Kungl. Maj:ts förevarande proposition angifver — jag förmodar, att den ärade talare på ölandsbänken, som nyss hade ordet, noga tagit del af hvad denna proposition innehåller — lämpligen förläggas? Naturligtvis bör den förläggas så, att den blir så billig för staten som möjligt. Hvad är det då, som betingar billigheten hos en telefonstation? Jo, att de ledningar, hvilka genast vid stationens tillkomst och sedan år efter år måste utläggas till dåvarande resp. blifvande abonnenter, bli så korta som möjligt och därigenom också så billiga som möjligt. Man måste således se till: hvar är det för närvarande tätast med rikstelefonapparater i Stockholm? Och vidare: om man tager hänsyn till stadens tillväxt och de förändringar, som man kan förutse blifva en följd af nya gators framdragande och nya stora stråkvägars öppnande genom gamla kvarter, hvar skall man tänka sig, att centrum för den blifvande stora affärsverksamheten i Stockholm kommer att ligga? Då uppgjordes en karta, på hvilken hvarenda rikstelefon, som finnes i staden, noga inprickades, och det befanns då, att den kommande centraltelefonstationen borde förläggas just någonstans i den trakt, där vi ha kvarteret Jericho. En person, som tillhörde telegrafverket, erhö

då i uppdrag att närmare undersöka, hvar man lämpligen skulle kunna finna en tomt med sådant läge, som den föregående undersökningen visat vara det bästa för den nya centraltelefonstationen, och denna tomt blef just kvarteret Jericho.

*Remiss af en
proposition.
(Forts.)*

Detta är i allra största korthet frågans historik. Jag hemställer nu till herrarne, huruvida man med skäl kan förebrå telegrafstyrelsen, att den icke redan den 28 maj eller, rättare sagdt, än tidigare, då ingen tanke fanns att förlägga en centraltelefonstation till kvarteret Jericho, uppträdde såsom tomtspekulant. Jag tror icke, att det skulle ha varit lämpligt eller på något sätt riktigt, ty då hade nog, för så vidt en blifvande undersökning visat, att det icke hade varit fördelaktigt att där förlägga en centraltelefonstation, med mycket fog anmärkningar kunnat riktas mot telegrafstyrelsen.

Jag har velat meddela detta, då jag, som sagdt, varit med om att nu i år handlägga detta ärende inom telegrafstyrelsen och således haft tillfälle att sätta mig in i frågans historik.

Chefen för civildepartementet, herr statsrådet greffe Hamilton: Herr Starbäck har redan lämnat en redogörelse för sakens sammanhang, och jag har icke mycket att tillägga. Jag vill blott omnämna, att det förhållande, som den siste talaren här framhöll såsom utan tvifvel anmärkningsvärdt, nämligen att staten måste betala för tomterna i fråga mycket mera än hvad de byggmästare, som nu äga desamma, själfva gifvit därför, var mig bekant och väckte naturligtvis också mina betänkligheter. Men jag ansåg mig i detta fall icke kunna göra någonting annat än ingå i en undersökning om det pris, som ägarne till tomten begärde, i och för sig kunde anses oskäligt. Fördenskull införskaffade jag uppgifter, så många jag kunde, angående det pris, som i trakten rundt omkring betalats för tomter, och däraf framgick tydligt, att det pris, som här begärdes, visserligen var högt, men dock ej kunde anses så öfverdrifvet, att man på den grund borde förkasta förslaget, då man ville få en tomt på den lämpligaste platsen. Jag har icke riktigt lyckats komma underfund med anledningen till att de byggmästare, som förut inköpt tomten, kunnat få den för så mycket lägre pris, men det har sagts mig — jag gör dock icke anspråk på tillförlitlighet; det är endast ett meddelande, som lämnats mig — att det berott därpå, att den affären uppgjordes i sammanhang med andra affärer, som vederbörande sig emellan hade.

Jag är öfvertygad om att äfven utskottet skall taga reda på, hvilka priser som betalas i trakten i fråga, och komma till samma slut som jag. I propositionen erinras ju i öfrigt därom, att icke långt därifrån, vid Kungsgatan, betalats ända till 600 kronor per kvadratmeter.

Vidare yttrades ej. Kammaren beslöt att öfverlämna ifrågasvarande proposition jämte de i anledning af densamma nu afgifna yttrandena till statsutskottet.

Till statsutskottet remitterades jämväl Kungl. Maj:ts propositioner:

angående förvärfvande för statsverkets räkning af Strömsholms kanal m. m.;

angående anvisande af anslag till anordnande af värmeledning i länsresidenset och landsstatshuset i Malmö; och

angående anslag till byggnader för ett landsarkiv i Göteborg.

§ 6.

Friherre *C. C. Bondes* och herr *F. Bergs* i Stockholm vid närmast föregående sammanträde afgifna och då bordlagda motion, n:o 276, som härefter föredrogs, hänvisades till statsutskottet.

§ 7.

Föredrogs, men blefvo ånyo bordlagda statsutskottets utlåtanden och memorial n:is 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 och 59 samt lagutskottets utlåtande n:o 34.

§ 8.

Vidare föredrogs Första Kammarrens protokollsutdrag, n:o 188, innefattande delgifning af nämnda kammars beslut öfver dess första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 7, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ersättning åt vissa ledamöter i inskrifningsnämnd och inskrifningsrevision; och beslöts att hänvisa ifrågavarande ärende till Andra Kammarrens femte tillfälliga utskott.

§ 9.

Därnäst i ordningen fanns å föredragningslistan uppfördt Första Kammarrens protokollsutdrag, n:o 189, innefattande delgifning af nämnda kammars beslut i anledning af dess första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 8, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande afskaffande i vissa fall af bruket af civil uniform.

I anledning af en utaf herr *T. Zetterstrand* väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande upphäfvande i vissa fall af skyldighet att bära civil uniform hade Andra Kammarren för sin del beslutat, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhölle, det täcktes Kungl. Maj:t i fråga om de ämbets- och tjänstemän, hvilkas tjänsteutöfning icke vore af beskaffenhet att föranleda bärande af uniform, vidtaga de åtgärder, Kungl. Maj:t kunde finna

skäligen, för att den skyldighet, som i detta afseende till äfventyrs kunde anses åligga dem, måtte blifva upphäfd.

Sedan berörda beslut blifvit jämlikt 63 § riksdagsordningen delgifvet Första Kammaren samt herr *K. I. von Stapelmohr* inom sistnämnda kammare väckt en motion, n:o 50, i syfte att bruket af civil uniform måtte i vissa fall afskaffas eller inskränkas, hade Första Kammaren beslutat, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhölle, det täcktes Kungl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke bruket af paraduniform för civile ämbets- och tjänstemän vid andra tillfällen än vid tjänsteutöfning måtte kunna afskaffas eller, därest det icke lämpligen låte sig göra, inskränkas, och därefter vidtaga de, åtgärder i detta syfte, hvartill omständigheterna funnes böra föranleda; och hade till följd häraf ärendet blifvit till Andra Kammaren återlämnadt.

Efter föredragning af de utaf kamrarna i ämnet fattade besluten yttrade:

Herr Zetterstrand: Herr talman, mina herrar! Första Kammaren har ägnat denna fråga en synnerligen välvillig behandling, och då det synes mig, som om det beslut, Första Kammaren i densamma fattat, i minst lika hög grad främjar det syfte, hvilket i motionen afses, som det beslut, hvilket fattades här i kammaren uti samma fråga, så anser jag, herr talman, att någon remiss af föreliggande ärende till vederbörande utskott icke erfordras inom denna kammare, utan hemställer jag, att Andra Kammaren med frånträdande af sitt förut i ämnet fattade beslut måtte biträda det beslut hvartill Första Kammaren i detta fall kommit.

Herr Warburg: Efter samråd med mina kamrater inom första tillfälliga utskottet, som förut haft detta ärende under behandling, ber jag att få tillstyrka bifall till det af herr Zetterstrand nu framställda förslaget.

Vidare anfördes ej. Den af herr Zetterstrand gjorda hemställan bifölls af kammaren.

§ 10.

Häruppå föredrogos, men blefvo åter lagda på bordet Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 23, och Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 24.

§ 11.

Anmälades och godkändes ej mindre sammansatta stats- och bankoutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser dels till fullmäktige i riksgäldskontoret:

n:o 46, angående bemyndigande för riksgäldskontoret att ställa till riksbankens förfogande kontorets skuldförbindelser i form af skattkammarväxlar, och

n:o 48, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lämnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus;

dels ock till fullmäktige i riksbanken, n:o 47, i sistnämnda ämne,

än äfven bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 49, till Konungen, angående beskattningen af socker.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Till bordläggning anmälde:

sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 7, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen till 1908 års Riksdag under andra hufvudtitelns stat upptagna förslag om anslag för inrättande af ett jordregister; samt

lagutskottets utlåtande n:o 35, i anledning af väckt motion om ändring af 12 § i förordningen angående försäljning af vin och öl.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:
 herr *J. E. Ericsson* i Alberga under 2 dagar fr. o. m. den 3 april och
 » *G. S. Neiglick* » 7 » » » 2 »

Kammarens ledamöter åtskildes häruppå kl. 3,25 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.